

NHÂN CHỨNG CỦA GIOAN (Ga 1:19-28)

Chúng ta đã nhắc đến việc Phúc âm Thứ tư phải đối diện với trường hợp trong đó Gioan Tẩy giả được cho một vị trí cao hơn là chính ông đã tự nhận. Vào khoảng năm 250 sau C.N có tài liệu nói rằng “Có một số môn đệ của Gioan Tẩy giả giảng về ông như Thầy của mình là Đấng Messiah vậy”. Trong đoạn 1:19-28 này chúng ta sẽ thấy rằng quan điểm đó chính Gioan Tẩy giả cũng không công nhận.

Chúng ta hãy quay về chính đoạn này để tìm hiểu rõ hơn. Nó bắt đầu bằng việc những phái viên của người Dothái được gửi đến để chất vấn Gioan. Chữ người Dothái (Ioudaioi) xuất hiện trong cuốn phúc âm này không dưới bảy mươi lần; và người Dothái luôn ở phe đối lập. Họ là những người tự đặt mình chống lại Chúa Giê-su. Việc nhắc đến người Dothái là nói đến việc họ mang sự chống đối đến ngay từ lúc khởi đầu sứ mạng của Chúa Giê-su. Phúc âm Thứ tư có mục đích làm hai công việc. Thứ nhất, như chúng ta đã biết là trình bày sự tỏ mình của Thiên Chúa trong Đức Giê-su Kitô. Thứ hai nhưng cũng quan trọng tương đương là câu chuyện về sự từ chối Đức Giê-su Kitô của người Dothái, câu chuyện về sự ban tặng của Thiên Chúa và sự chối từ của con người, câu chuyện về tình yêu của Thiên Chúa và tội lỗi của con người, câu chuyện về lời mời gọi của Đức Giê-su Kitô và sự từ chối của con người. Phúc âm Thứ tư là phúc âm trong đó tình yêu và sự cảnh báo trộn lẫn với nhau một cách độc đáo và sống động.

Nhóm đại diện đến để chất vấn Gioan là sự kết hợp của hai loại người. Thứ nhất, là các tư tế và các thầy Lêvi. Quan tâm của họ rất tự nhiên, vì ông Gioan là con của ông Zacharia mà Zacharia là một vị tư tế (Luca 1:5). Trong Dothái giáo (Judaism) sự công nhận duy nhất cho chức vụ tư tế là dòng dõi. Nếu một người không phải thuộc dòng dõi Aaron thì không cách chi có thể trở thành tư tế được; còn nếu người ấy là miêu duệ của Aaron thì không có gì có thể cản trở người này trở thành tư tế. Vì thế, trong con mắt của giáo quyền, Gioan Tẩy giả thực sự là tư tế và thật tự nhiên khi các tư tế đến chất vấn ông về cách ứng xử lạ lùng của ông. Thứ đến là đại diện của nhóm Pharasêu. Có thể chắc là đằng sau họ là Thượng Hội Đồng Dothái (Sanhedrin). Một trong những nhiệm vụ của Thượng Hội Đồng là điều tra bất cứ người nào bị tình nghi là tiên tri giả. Gioan là một nhà giảng thuyết lôi kéo thật đông thính giả. Thượng Hội Đồng do đó thấy có trách nhiệm để điều tra về trường hợp của người này để xem ông có phải là tiên tri giả hay không.

Tất cả những điều kể trên cho thấy những người chính thống (orthodoxy) luôn nghi ngờ những cái bất thường. Gioan không hợp với kiểu mẫu bình thường của một tư tế; và cũng không thích hợp với kiểu mẫu bình thường của một nhà giảng thuyết; đương nhiên giáo quyền của thời đó nhìn ông với con mắt nghi ngại. Điều này cho chúng ta một suy nghĩ là Giáo hội luôn dấn thân nguy hiểm vào việc kết án một đường lối mới chỉ vì nó mới lạ. Không có một định chế nào trên thế giới bức tức với sự thay đổi bằng Giáo hội. Nó thường từ chối một vị Thầy lớn và thường chối bỏ cuộc phiêu lưu lớn chỉ vì nó nghi ngờ tất cả những cái mới lạ.

Những người đại diện của phái chính thống có thể nghĩ đến ba việc mà Gioan có thể tuyên bố mình sẽ là:

1. *Họ hỏi ông có phải là Đấng Kitô (Messiah) không.* Người Dothái đang mong chờ, và mong chờ đến ngày nay, Đấng Kitô. Nhưng họ không có một ý tưởng chung về Đấng Kitô. Một số người kỳ vọng đó sẽ là người mang bình an đến trên toàn thế giới. Một số người kỳ vọng đó sẽ là người mang đến một triều đại của sự công chính. Hầu hết kỳ vọng đó sẽ là một thủ lĩnh quốc gia vĩ đại để dắt những đoàn quân Dothái đi chinh phục toàn thế giới. Một số người kỳ vọng đó sẽ là một nhân vật siêu việt đến thẳng từ Thiên Chúa. Một số nữa kỳ vọng một hoàng tử nổi lên từ dòng dõi Vua Đavít. Thường xuyên có những người giả danh là Đấng Kitô để tạo nên những cuộc nổi loạn. Thời đại của Chúa Giê-su là một thời đầy kích động. Do đó hỏi Gioan rằng ông có phải là Đấng Kitô không là một chuyện rất tự nhiên. Gioan hoàn toàn chối bỏ tước vị đó; nhưng từ chối với một gợi ý; Trong mạch văn Hylạp lời chối của ông có vẻ như sau: “Tôi không phải là Đấng Kitô, nhưng các ông biết không Đấng Kitô đang ở đây đây”.

2. *Họ hỏi ông có phải là Êlia không.* Người Dothái tin rằng, trước khi Đấng Kitô đến, Êlia sẽ trở lại để loan báo sự xuất hiện của ngài và chuẩn bị cho thế giới đón tiếp ngài. Cách riêng Êlia đến để dàn xếp tất cả những bất hòa. Ông sẽ giải quyết cái gì và người nào là thanh sạch hay không thanh sạch; ông sẽ giải quyết việc ai là người Dothái và ai không phải là Dothái; ông sẽ mang các gia đình phân tán lại với nhau. Người Dothái tin

tưởng rất mạnh về điều này đến nỗi trong truyền thống luật của họ đã nói rằng tiền bạc và đất đai của những người đang tranh chấp với nhau hay không có chủ phải chờ “đến khi Êlia đến”. Sự tin tưởng về việc Êlia sẽ đến trước Đấng Kitô thì phải dựa lại sách ngôn sứ Malakhi 4:5. Sách này còn tin tưởng rằng Êlia sẽ xúc dầu tấn phong Đấng Kitô lên làm vua, giống như tất cả các vua đã được xúc dầu, và ngài sẽ làm cho kẻ chết chỗi dậy để tham dự vào trong vương quốc mới; nhưng Gioan chối rằng mình chẳng có bất cứ vinh dự nào như thế.

3. *Họ hỏi ông có phải là vị ngôn sứ đã được hứa trước và đang được mong đợi chăng?* Thịnh thoảng có sự tin tưởng rằng Isaia và đặc biệt Giêrêmia sẽ trở lại vào lúc Đấng Kitô đến. Nhưng đây thực ra chỉ là trích dẫn sự bảo đảm mà Môsê nói với dân chúng trong sách Đệ Nhị Luật 18:15: “ Từ giữa các anh, trong số các anh em của các anh, Đức Chúa, Thiên Chúa của các anh sẽ cho xuất hiện một ngôn sứ như tôi, các anh hãy nghe vị ấy”. Đây là lời hứa mà không một người Dothái nào quên. Họ chờ đợi và mong mỏi sự xuất hiện của một ngôn sứ lớn lao hơn hết tất cả các ngôn sứ của mọi thời. Nhưng một lần nữa Gioan từ chối cái vinh dự đó.

Vì vậy họ quay sang hỏi ông là ai; câu trả lời của ông là ông chẳng là gì cả mà chỉ là tiếng kêu thúc gọi người ta dọn đường cho nhà vua. Câu này được trích từ Isaia 40:3. Tất cả các phúc âm đều trích lại câu này (Mácô 1:3; Matthêu 3:3; Luca 3:4). Ý tưởng bên dưới nó là như thế này. Những con đường ở Đông phương không có mặt đường hay không trải đá. Chúng chỉ là những đường mòn (track). Khi nhà vua sắp đến thăm một vùng nào, hay khi một nhà cai trị đến thăm vùng thuộc địa của mình, những con đường được lệnh phải làm cho bằng phẳng và sửa cho ngay thẳng. Cái mà Gioan muốn nói ở đây là “Tôi chẳng là gì cả, tôi chỉ là tiếng kêu giống lên để cho các ông chuẩn bị sẵn sàng cho nhà vua sắp đến, vì ngài đang trên đường đi rồi.”

Gioan là người mà tất cả những nhà giảng thuyết hay các thầy dạy phải noi theo- tức chỉ là tiếng kêu, chỉ là người chỉ lối cho người khác tìm đến nhà vua. *Ông muốn người ta đừng nhìn vào ông; ông muốn người ta quên ông để chỉ nhìn nhà vua mà thôi.*

Nhưng người Pharisêu vẫn còn thắc mắc về một chuyện – ông Gioan có quyền gì để làm phép thanh tẩy? Nếu ông là Đấng Kitô, hay ngay cả là Êlia hay một vị ngôn sứ thì ông có quyền thanh tẩy. Nhưng ông không phải là những người này thế thì tại sao ông lại làm phép thanh tẩy?

Cái làm cho việc này trở nên khác thường nữa là: Phép thanh tẩy bởi tay người phạm không bao giờ áp dụng cho dân Israen cả. Nó là nghi thức cải đạo cho những người mới gia nhập đạo từ các tôn giáo khác, họ mới phải chịu phép thánh tẩy. Một người Israen không bao giờ lãnh phép thanh tẩy vì đã thuộc về Thiên Chúa rồi nên không cần phải rửa nữa. Nhưng dân ngoại phải được rửa trong phép thánh tẩy. Gioan làm cho dân Israen thực hành cái mà chỉ có dân ngoại phải làm. Ông đề nghị rằng dân được chọn phải được thánh tẩy. Đây là điều ông tin tưởng từ trước. Nhưng ông không trả lời trực tiếp.

Ông nói: “Tôi đây làm phép rửa trong nước, nhưng có một vị đang ở giữa các ông mà các ông không biết. Người sẽ đến sau tôi và tôi không đáng cỡi quai dép cho Người” (1:26-27). Gioan không thể nào trích dẫn một công việc nào thấp kém hơn thế nữa. Cởi quai dép là công việc của người nô lệ. Có một câu nói của sách Rabbi là một môn đệ phải làm cho tôn sư của mình bất cứ việc gì mà một đầy tớ phải làm, trừ ra việc cởi quai dép cho ông ta thôi. Đó là một việc quá thấp hèn đến ngay cả một môn đệ cũng không làm. Vì thế Gioan có ý nói rằng: “Đấng sẽ đến là Đấng ngay cả làm nô lệ cho ngài tôi cũng không xứng đáng”. Chúng ta cần hiểu rằng vào thời điểm này Chúa Giêsu đã chịu phép rửa rồi mà trong phép rửa đó Gioan đã công nhận Chúa Giêsu. Thế nên Gioan ở đây nói lại lần nữa rằng “ Nhà vua đang đến. Và để chuẩn bị cho ngài đến, các ông cần phải thanh tẩy nhiều chứng nào có thể như những Dân ngoại vậy. Hãy chuẩn bị để bước vào lịch sử của nhà vua”.

Nhiệm vụ của Gioan chỉ là người dọn đường. Bất cứ sự cao cả nào mà ông có đều đến từ sự cao cả của đấng mà ông loan báo sẽ đến. *Ông là một mẫu gương của người chuẩn bị xóa sạch chính mình để cho Đức Giêsu Kitô được người ta nhìn thấy. Ông chỉ là, như ông thấy như vậy, một ngón tay trỏ chỉ về Đức Kitô.* Thiên Chúa cho chúng ta ân sủng để quên đi chính mình và để nhớ chỉ một mình Đức Kitô thôi.